YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
4 päivänä helmikuuta 1988 *

Asiassa 157/86,

jonka High Court of Ireland on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Mary Murphy ym.

vastaan

An Bord Telecom Eireann

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 119 artiklan sekä miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 10 päivänä helmikuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/117/ETY (EYVL L 45, s. 19) 1 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. Bosco, joka hoitaa presidentin tehtäviä, jaostojen puheenjohtajat O. Due ja J. C. Moitinho de Almeida sekä tuomarit U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, C. Kakouris, T. F. O'Higgins ja F. Schockweiler,

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: hallintovirkamies D. Louterman,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

- Mary Murphy ym., edustajinaan Mary Robinson, SC, ja Paul Butler, BL, avustajinaan asianajotoimisto Charles B. W. Boyle & Son, Solicitors,

- An Bord Telecom Eireann -yhtiö, edustajanaan Company Solicitor E. G. Hall, avustajinaan Hugh Geoghegan, SC, ja James O'Reilly, BL,

- Irlannin hallitus, asiamiehinään Chief State Solicitor Louis J. Dockery ja M. J. Hamilton, BL,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Julian Currall,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen ja 10.11.1987 pidetyn suullisen käsittelyn,

kuultuaan julkisasiamiehen samana päivänä pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 High Court of Ireland on esittänyt 4.3.1986 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.6.1986, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat ETY:n perustamissopimuksen 119 artiklan sekä miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 10 päivänä helmikuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/117/ETY (EYVL L 45, s. 19) 1 artiklan tulkintaa.

2 Kysymykset esitettiin Mary Murphyn ja 28 muun naispuolisen työntekijän työnantajaansa An Bord Telecom Eireannia vastaan aloittaman oikeudenkäynnin yhteydessä. He ovat tehdastyöläisiä (*factory workers*), joiden työ koostuu pääasiallisesti puhelinten ja muiden laitteiden purkamisesta, puhdistamisesta,

öljyämisestä ja kokoamisesta. He vaativat oikeutta saada palkkaa samojen perusteiden mukaan kuin tietty miespuolinen työntekijä, joka työskentelee samassa tehtaassa varastonhoitajana (*stores labourer*) ja jonka työ koostuu laitteiden ja komponenttien puhdistamisesta, keräämisestä ja toimittamisesta sekä yleisemmin avustamisesta tarpeen mukaan.

3 Oikeudenkäyntiasiakirjoista käy ilmi, että *Equality Officer*, jolle vaatimus ensimmäiseksi toimitettiin vuoden 1974 *Anti-discrimination (Pay) Act*issa säädetyn menettelyn mukaisesti, arvioi, että kantajien suorittama työ oli kokonaisuudessaan arvokkaampaa kuin kyseisen miespuolisen työntekijän työ, eikä se näin ollen ollut kyseisessä laissa tarkoitettua "samaa työtä". *Equality Officer* katsoi, ettei hän jo tästä syystä voinut suositella, että kantajiin sovellettaisiin samaa palkka-asteikkoa kuin heidän miespuoliseen työtoveriinsa, ja ettei hänen tämän vuoksi ollut tarpeen ottaa kantaa siihen, onko kyseessä oleva erilainen palkkaus sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

4 Kantajat valittivat Labour Courtiin, joka vahvisti näkemyksen oikeaksi. Kantajat valittivat edelleen asiaan liittyvästä oikeusseikasta High Courtiin, joka on vahvistanut *Equality Officer*in ja Labour Courtin tulkinnan *Anti-discrimination (Pay) Act*ista oikeaksi, mutta pohtii kansallisen lainsäädännön yhteensopivuutta yhteisön samapalkkaisuutta käsittelevän säännöstön kanssa. High Court on tämän vuoksi lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

"1) Koskeeko yhteisön oikeuden miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaate myös vaatimusta saman palkan maksamisesta samanarvoisesta työstä silloin kun vaatimuksen esittäneen työ on arvioitu arvokkaammaksi kuin sen henkilön työ, jota vaatimuksen esittäjä on pitänyt vertailukohtana?"

2) Mikäli vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä: "Perustuuko vastaus miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 10 päivänä helmikuuta 1975 annetun neuvoston direktiivin 75/117/ETY 1 artiklan säännöksiin?"

3) Mikäli vastaus on myöntävä: "Sovelletaanko edellä mainitun direktiivin 1 artiklaa välittömästi jäsenvaltioissa?"

5 Pääasiaa koskevia tosiseikkoja, yhteisön säännöksiä ja määräyksiä, menettelyn kulkua sekä yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyjä huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain, mikäli se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Ensimmäinen kysymys

6 Kolmen ennakkoratkaisukysymyksen vertailun sekä ennakkoratkaisupyyntöä koskevan päätöksen perusteissa esitettyjen selitysten perusteella on katsottava, että ensimmäisellä kysymyksellä pyritään selvittämään, onko ETY:n perustamissopimuksen 119 artiklaa tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan myös sellaista mahdollisuutta, että työntekijä, joka vetoaa määräykseen siinä tarkoitetun saman palkan saamiseksi, tekee arvokkaampaa työtä kuin vertailukohtana käytetty henkilö.

7 Perustamissopimuksen 119 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava "miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamisesta" ja sen voimassa pitämisestä. Asiassa 43/75, Defrenne, 8.4.1976 annetusta tuomiosta (Kok. 1976, s. 455) alkaneen yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tätä määräystä sovelletaan välittömästi erityisesti tapauksissa, joissa miehet ja naiset saavat erilaista palkkaa samasta työstä, joka tehdään yksityisen tai julkisen sektorin saman työnantajan palveluksessa.

8 An Bord Telecom Eireann -yhtiö kiistää, että periaatetta voitaisiin soveltaa tapauksessa, jossa arvokkaammasta työstä maksetaan pienempää palkkaa. Näkemyksensä tueksi yhtiö väittää, ettei perustamissopimuksen 119 artiklaan sisältyvää "saman työn" käsitettä voida tulkita siten, että sillä tarkoitettaisiin eriarvoista työtä, mistä kääntäen tulkittuna seuraisi, että eriarvoisesta työstä olisi maksettava sama palkka.

9 On totta, että perustamissopimuksen 119 artiklassa edellytetään nimenomaisesti miesten ja naisten samapalkkaisuuden soveltamista ainoastaan silloin kun kyse on samasta työstä tai, yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, samanarvoisesta työstä – ei silloin kun kyse on eriarvoisesta työstä. Kuitenkin vaikka periaate kieltää maksamasta tiettyä sukupuolta olevalle työntekijälle sukupuolen perusteella pienempää palkkaa samanarvoisesta työstä kuin vastakkaista sukupuolta olevalle työntekijälle, on tällainen

erilainen palkkaus saman periaatteen mukaan vielä painavammin perustein kiellettyä silloin, kun pienempää palkkaa saava työntekijäryhmä tekee arvokkaampaa työtä.

10 Päinvastainen tulkinta johtaisi siihen, että samapalkkaisuuden periaatteelta poistettaisiin sen tehokkuus ja aineellinen sisältö. Kuten Irlannin hallitus oikeutetusti korostaa, työnantaja voisi tällaisessa tapauksessa helposti kiertää periaatetta antamalla ylimääräisiä tai raskaampia tehtäviä tiettyä sukupuolta oleville työntekijöille, joille se voisi näin maksaa pienempää palkkaa.

11 Siltä osin kuin on selvää, että kyseessä oleva erilainen palkkataso johtuu sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä, perustamissopimuksen 119 artiklaa sovelletaan sellaisenaan siten, että asianomaiset työntekijät voivat vedota siihen tuomioistuimissa saadakseen määräyksessä tarkoitetun saman palkan ja että kansallisten tuomioistuinten on otettava se huomioon osana yhteisön oikeutta. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on sille kansallisessa oikeudessa annetun harkintavallan rajoissa tulkita ja soveltaa kansallista lainsäädäntöä niin, että se on sopusoinnussa yhteisön oikeudessa asetettujen vaatimusten kanssa, ja jättää soveltamatta kaikkia yhteisön oikeuden kanssa ristiriidassa olevia kansallisia sääntöjä, mikäli tätä lainsäädäntöä ei voida tulkita näin.

12 Näiden syiden vuoksi ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että ETY:n perustamissopimuksen 119 artiklaa on tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan myös sellaista mahdollisuutta, että työntekijä, joka vetoaa tähän määräykseen siinä tarkoitetun saman palkan saamiseksi, tekee arvokkaampaa työtä kuin vertailukohtana käytetty henkilö.

Toinen ja kolmas kysymys

13 Edellä kerrotusta seuraa, että kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettu kiista voidaan ratkaista tulkitsemalla yksinomaan perustamissopimuksen 119 artiklaa. Näin ollen ei ole tarpeen vastata toiseen ja kolmanteen kysymykseen, jotka koskevat 10.2.1975 annetun neuvoston direktiivin 75/117/ETY tulkintaa.

Oikeudenkäyntikulut

14 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Irlannin hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut High Court of Irelandin 4.3.1986 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

ETY:n perustamissopimuksen 119 artiklaa on tulkittava siten, että siinä tarkoitetaan myös sellaista mahdollisuutta, että työntekijä, joka vetoaa tähän määräykseen siinä tarkoitetun saman palkan saamiseksi, tekee arvokkaampaa työtä kuin vertailukohtana käytetty henkilö.

Bosco Due Moitinho de Almeida Everling

Bahlmann Galmot Kakouris O'Higgins Schockweiler

Julistettiin Luxemburgissa 4 päivänä helmikuuta 1988.

P. Heim
kirjaaja

A. J. Mackenzie Stuart
presidentti